

FESTIVAL BIJLAGE

TIJD OM ELKAAR TE VINDEN!

PRINSJES FESTIVAL

**PRINSJES
FESTIVAL**

**14 t/m 19
SEPTEMBER**

BELEEF HET FEEST VAN DE DEMOCRATIE!

De festivalweek voor Prinsjesdag in de Haagse binnenstad met muziek, cultuur, hoeden, debat, diner, cabaret, lezingen, fotografie, en nog veel meer! Dit jaar is Drenthe gastprovincie van Prinsjesfestival. Vanuit de Drentse ambassade in het hart van de hofstad presenteert de provincie zich. Ontdek Drenthe in Den Haag!

provincie **Drenthe**

16 Zaterdag
september

Familiedag

De zaterdag wordt meer en meer de familiedag van Prinsjesfestival. Het bruisend middelpunt van deze dag is het Lange Voorhout. Op deze sfeervolle plek in hartje Den Haag worden de PrinsjesHatwalk en de PrinsjesMarkt gehouden. Zin in een dagje Den Haag? Dan is de zaterdag daar dé dag voor: start met de PrinsjesWandeling die door historisch Den Haag voert en eindigt op het Lange Voorhout. Geniet daar van de PrinsjesHatwalk en slenter op je gemak rond op de markt. Op de markt staat het Drenthe Paviljoen, waar je kennis kan maken met al het moois dat Drenthe te bieden heeft!

PrinsjesHatwalk

Zaterdagmiddag 16 september om 15.00 uur start de PrinsjesHatwalk. De middag begint met een ontwerpwedstrijd, zes studenten mogen een eigen ontworpen hoed showen. Een van hen wint die middag de Prinsjeshoedenprijs. Daarna zijn de mannen aan de beurt met een originele hoedenronde. Naast de studenten krijgen ook vier beginnende ontwerpers, die al een kleine collectie hebben, een plek op de catwalk. En wat is de PrinsjesHatwalk zonder de hoeden van politici en/of hun partners? Ook dit jaar wordt een kleine selectie van de hoeden van Prinsjesdag 2016 geshowd. De modeshow wordt afgesloten met een ronde van acht professionele hoedenmakers, die ook met hun ontwerpen op de Prinsjesmarkt staan.

PrinsjesMarkt en Drenthe Paviljoen

De PrinsjesMarkt is zaterdag vanaf 12.00 uur geopend. Onder de oude statige lindebomen staan tientallen kramen met exclusieve en originele hoeden, handgemaakte sieraden, tassen, mode en schoenen.

Een dagje Den Haag met een Drents tintje

Gastprovincie Drenthe is prominent aanwezig op de markt met het Drenthe Paviljoen en kramen vol met regionale producten. Het belooft een veelzijdige markt te worden met een beleefplein met Drentse musea, attracties en instellingen. Lees meer over het Drentse programma verderop in deze krant.

PrinsjesWandeling

ProDemos en Prinsjesfestival organiseren dit jaar voor de tweede keer de PrinsjesWandeling, een koninklijke wandeling door het historisch hart van Den Haag. De wandeling begint bij het bezoekerscentrum van ProDemos. Dit is tegenover het Binnenhof (naast café-restaurant Dudok) en op loopafstand van het Centraal Station. De wandeling duurt 1,5 uur en voert onder leiding van een deskundige gids langs diverse fotogenieke Haagsche plekken. Denk bijvoorbeeld aan Paleis Noordeinde (het werkpaleis van Koning

Willem Alexander), het Binnenhof en het Lange Voorhout. De wandeling eindigt bij Paleis Lange Voorhout.

Gouden Koets

De echte Gouden Koets wordt dan wel gerestaureerd, maar Prinsjesfestival zorgt er voor dat het rijtuig toch te zien is in de Haagse binnenstad. De koets staat namelijk prominent afgebeeld op de reusachtige Ansichtkaart die onder andere zaterdag te zien is op de markt. Vorige jaar lieten vele honderden mensen zich fotograferen achter de bijzondere Ansichtkaart.

De Ere-Compagnie van het Garderegiment Grenadiers, traditioneel vooraan in de stoet, marcheert getooid met berenmutsen op het Lange Voorhout. FOTO: DEN HAAG MARKETING

Militair ceremonieel op de Derde Dinsdag

Belangrijkste deelnemende eenheden

Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso, Ere-Compagnie Garderegiment Grenadiers en Jagers, Peloton Bereden Ere-escorte van de Koninklijke Marechaussee, twee pelotons Cavalerie Ere-escorte, twee pelotons Bereden Ere-escorte van de Nationale Politie, Erewachten van de Koninklijke Luchtmacht (paleis) en het Korps Mariniers (Ridderzaal) en een batterij van Gele Ridders (minuutschoten op de Koekamp). De meeste krijgsmachtonderdelen en de Studentenweerbareheden leveren manschappen voor de ere-afzetting langs de route.

Door Herman Rosenberg

Een traditie met veerkracht

Nederland heeft niet veel op met militair vertoon. Toch wordt er op Prinsjesdag elk jaar weer uitgepakt. Maar, let wel, het eerbetoon geldt niet in de eerste plaats de krijgsmacht zelf of Oranje, maar de parlementaire democratie als geheel. Expert Thijs van Leeuwen vertelt.

Commando's schallen onder de bomen van het Lange Voorhout. De militairen langs de route springen in de houding. Het publiek houdt de adem in, want de stoet komt eraan. Ruiters van het Ere-

Escorte doemen op en manschappen van de Garde Grenadiers en Jagers. De eerste rijtuigen komen in zicht en uiteindelijk natuurlijk de Gouden of de Glazen Koets. Zo gaat het al jaren. De traditie lijkt in beton gegoten. Maar dat is niet zo, zegt Thijs van Leeuwen, voormalig projectleider 'Koninklijke Residentie' van de gemeente Den Haag en hoofdauteur van het standaardwerk Pracht en Praal op Prinsjesdag (1998). "Stoeten waren er vanaf de opmaat tot het nieuwe koninkrijk in 1814, maar smaak, tijdgeest en politieke omstandigheden hebben altijd een rol gespeeld. De meest recente aanpassing was in 2001. De Gouden Koets heeft toen even stilgestaan ter hoogte van de Amerikaanse ambassade, als eerbetoon aan de slachtoffers van de terreuraanslag een week eerder op het World Trade Center in New York."

Ford Granada

Er zijn ook zeer sobere Prinsjesdagen geweest. Van Leeuwen: "Bijvoorbeeld in 1974, toen er een gijzeling gaande was in de Franse Ambassade op het Korte Voorhout. Koningin Juliana is toen gewoon met een Ford Granada naar de Ridderzaal gereden en alleen op het Binnenhof was er enig ceremonieel. Heel bijzonder waren ook de Prinsjesdagen van 1945 tot

”

Ik vind het ontzettend leuk dat mensen een aantal jaren geleden het initiatief hebben genomen om Prinsjesdag in een bredere context te plaatsen. Het gaat namelijk niet alleen over meer of minder geld, maar over het beleid van een democratisch gekozen regering. Gezien alles wat er in de wereld speelt, is het goed om ons te realiseren hoe gelukkig wij ons mogen prijzen dat wij überhaupt in een democratie leven.”

Marcel Westerdiep

Directeur Escher in het Paleis en voorzitter van de jury PrinsjesHatwalk ontwerpwedstrijd

en met 1947. Ook toen geen Gouden Koets, maar een auto. En geen uniformen met gouden tressen, maar de blauwe overalls en oude stalen helmen van de Binnenlandse Strijdkrachten (BS) en de militairen in gevechtstenuu. Dat alles was de uitdrukkelijke wens van koningin Wilhelmina; over de ceremonie in 1945 schreef ze later: 'Naar mijn oordeel de mooiste opening der Staten-Generaal die er ooit geweest is'. Het ceremonieel is er niet alleen maar voor de mooiheid, stelt Thijs van Leeuwen met nadruk. "Het is een functionele traditie. De stoet is een soort levend prentenboek van de vaderlandse geschiedenis en ook in het bijzonder een terugblik op de militaire geschiedenis én een eerbetoon aan de offers die zijn gebracht. Prinsjesdag is ook belangrijk voor het esprit-de-corps van de krijgsmacht."

Glazen Koets

Ook dit jaar zijn er weer kleine wijzigingen in het programma. Nu de werkzaamheden op het Tournooiveld klaar zijn, kan de stoet weer de gebruikelijke route volgen, namelijk van het Voorhout naar de Korte Vijverberg en dan verder naar het Binnenhof. De afgelopen jaren werd omgereden via de Lange Houtstraat en het Plein. "Jammer voor Sociëteit De Witte," zegt Van Leeuwen lachend, "want de leden zitten nu niet meer eerste rang." Net als vorig jaar zal het koninklijk paar gebruikmaken van de Glazen Koets, omdat de Gouden nog in restauratie is. Van Leeuwen: "De Glazen Koets is ook schitterend en is bovendien veel ouder dan de Gouden Koets. Het rijtuig werd in 1826 in Brussel gebouwd voor koning Willem I." Vanaf 2020, als het Binnenhof een ingrijpende renovatie ondergaat, zal het ceremonieel opnieuw moeten worden aangepast. Mogelijk spreekt koning Willem-Alexander de Troonrede dan een paar jaar uit in de Grote of St. Jacobskerk. Dat wil zeggen dat er een andere route zal worden gereden en dat de stoet mogelijk wijzigingen ondergaat. „Maar,” verzekert Van Leeuwen, "de traditie is zo sterk dat het ceremonieel op Prinsjesdag ook deze aanpassingen zal overleven."

Quote

”*Hoeden staan met Prinsjesdag extra in de belangstelling. Voor jonge mensen is de hoedenontwerpwedstrijd een stimulans om iets moois te ontwerpen, vaktechnisch goed gemaakt en met een mooie uitstraling, daar letten we op. Lesgeven is een belangrijk onderdeel van mijn vak als hoedenmaakster en ik vind het belangrijk om ook jonge mensen te stimuleren het vak te leren.”*

Marianne Jongkind

Hoedenmaakster en jurylid van de PrinsjesHatwalk ontwerpwedstrijd

PrinsjesFilm

“Niet kwaken, maar polderen!” Polderen is een Nederlands talent, maar in een polariserend politiek klimaat lijkt het soms bijna alsof we het aan het verliezen zijn. Nee, neem dan een voorbeeld aan de hoofdpersonen in **The Good Postman**, de PrinsjesFilm van 2017 die zondagmiddag 17 september te zien is in Pathé Buitenhof.

Het decor is een minuscuul dorpje in verval op de grens van Bulgarije en Turkije. De inwoners zien dagelijks Syrische vluchtelingen langs komen. Dat brengt de postbode op een idee: kunnen de nieuwkomers niet in het dorp blijven en zo helpen de kwijnende gemeenschap nieuw leven in te blazen? Hij besluit zichzelf verkiesbaar te stellen als burgemeester en maakt dat idee inzet van zijn campagne. Zijn tegenkandidaat wil de nieuwkomers weren en juist terug naar het communisme. Komen de tegenpolen er samen uit? Na afloop van de PrinsjesFilm is er een debat: compromissen sluiten over gevoelige thema's, hoe doe je dat?

PrinsjesRede

“Tijd om elkaar te vinden”, dat is het thema van de PrinsjesRede 2017, de landelijke speechschrijfwedstrijd van Prinsjesfestival. Onbegrip, ongelijkheid en onbehagen leiden maatschappelijk en mondiaal tot spanningen. Zijn tweedeling en tweespalt onvermijdelijk? Kunnen we elkaar niet meer verstaan? Of is het tijd om elkaar te vinden. Thuis, op straat, de werkvloer, in Nederland, Europa en de wereld.

Op vrijdag 15 september dragen bekende acteurs van het Nationale Theater de drie beste speeches voor in de Kloosterkerk in Den Haag. Sprekers op de bijeenkomst zijn: o.a. Professor Jaap de Jong, hoogleraar moderne retoriek en Peter Plasman, strafrecht-advocaat en beroepspokeraar.

Montesquieu PrinsjesLezing

Met de Montesquieu PrinsjesLezing laten Caroline de Gruyter, Europadeskundige en correspondent bij NRC Handelsblad, en hoogleraar Europese studies Paul Scheffer hun licht schijnen over de vraag of de EU en haar lidstaten er voldoende in slagen om de burgers bij elkaar te brengen.

Het motto van de Europese Unie is ‘in verscheidenheid verenigd’, maar lang niet alle Europeanen merken iets van die eenheid. Neem bijvoorbeeld de Brexit; miljoenen Britten gebruikten het referendum om aan te geven dat ze zich willen afscheiden van de EU. Ook al is Europa een welvarend continent, toch weten extreemrechtse en populistische partijen veel stemmen te trekken. In Nederland, maar ook in EU-lidstaten als Frankrijk en Duitsland. De Europese integratie is inmiddels vergevorderd, maar is er ook sprake van een Europese identiteit? Of botst dit met nationale gevoelens? Hoe zorgen de EU en haar lidstaten voor verbondenheid, ondanks verschillende ideeën over normen en waarden? Op deze vragen probeert de PrinsjesLezing antwoord te geven, honderd jaar na de Pacificatie*.

*Het politieke compromis uit 1917 dat de financiering van het onderwijs en het algemeen kiesrecht (voor mannen) regelde.

Quote

“Prinsjesfestival is inmiddels een begrip op en rond het Binnenhof, ik kijk er elk jaar weer naar uit. Vooral de combinatie met provincies spreekt mij als Voorzitter van de Eerste Kamer aan: onze Kamer wordt immers om de vier jaar door Statenleden gekozen. Bovendien is de Eerste Kamer partner van de Prinsjesfotoprijs. Zelf probeer ik altijd aan één of twee onderdelen mee te doen. Dit jaar is dat in ieder geval het Prinsjesforum, een panel-discussie bij de Hoge Raad.”

Ankie Broekers-Knol
Voorzitter Eerste Kamer

PrinsjesDebat

Tijdens het PrinsjesDebat op maandag 18 september debatteren scholieren met elkaar over actuele maatschappelijke vraagstukken die ook in de Troonrede of de Miljoenennota kunnen voorkomen. Zestig vmbo-scholieren en mbo-studenten uit Den Haag en de provincie Drenthe gaan het debat aan.

De scholieren en studenten debatteren over drie stellingen en horen kort van tevoren of zij voor of tegen de stelling zijn. Na de drie debatrondes wordt de Beste Debater bekend gemaakt en de aanmoedigingsprijs toegewezen. Het PrinsjesDebat wordt elk jaar georganiseerd door het Nederlands Debat Instituut, ditmaal in samenwerking met het ministerie van Binnenlandse Zaken. Rens Raemakers en Gerdi Verbeet zijn sprekers op het PrinsjesDebat. Zij zullen beiden een stelling aan de jongeren voorleggen en inleiden.

ProDemos, logische partner van Prinsjesfestival

ProDemos

Huis voor democratie en rechtsstaat

ProDemos, het Huis voor Democratie en Rechtsstaat, is een van de partners van Prinsjesfestival. Een logische partner, want ProDemos levert elke dag een bijdrage aan het feest van de democratie. ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen – in de gemeente, de provincie, het land en Europa. Verschillende activiteiten van ProDemos maken sinds enkele jaren vast onderdeel uit van het festivalprogramma.

Nacht van de Dictatuur

Voor de zevende keer organiseert ProDemos met haar partners de Nacht van de Dictatuur, dit jaar op vrijdag 8 september. Deze nacht is de tegenhanger van de Dag van de Democratie van de Verenigde Naties. De Nacht biedt kritische burgers en nachtbrakers munitie om bestaande ideeën over democratieën en dictaturen aan de kaak te stellen.

Quote

”Ik wil graag de 26.000 studenten van de Haagse Hogeschool het belang van vrijheid en democratie meegeven. Juist in een stad als Den Haag – de stad van vrede en recht waar bovendien de regering zetelt, is het passend om hier aandacht aan te besteden. Ik vind het belangrijk dat bij Prinsjesfestival de waarden van Prinsjesdag en democratie gekoppeld worden aan onderwijs en opvoeding.”

Leonard Geluk

Bestuursvoorzitter Haagse Hogeschool en programmaraad

Dag van de Democratie

Na de nacht komt de dag. Op zaterdag 9 september wordt de Dag van de Democratie gevierd. Deze dag is door de Algemene Ledenvergadering van de Verenigde Naties in het leven geroepen met één reden: mensen te laten beseffen hoe belangrijk het is dat ze in vrijheid hun stem kunnen laten horen.

Open Monumentenweekende

Dit jaar wordt op zaterdag 9 en zondag 10 september het Open Monumentenweekende gehouden, Opnieuw is de kelder van de Ridderzaal geopend voor het publiek. Hier is een tentoonstelling te zien over de Gouden Koets en de stoet van Prinsjesdag. Dit jaar organiseert ProDemos een aantal minilezingen van zo'n twintig minuten met experts.

PrinsjesForum

Na een zeer succesvolle eerste editie presenteert Prinsjesfestival samen met de Hoge Raad en ProDemos opnieuw het PrinsjesForum. Een paneldiscussie met topbestuurders en voorzitter van de Eerste Kamer, Raad van State en de Hoge Raad. Het panel buigt zich over diverse thema's rondom de staat van de rechtsstaat en het festivalthema 'Tijd om elkaar te vinden. Polariseren – pacificatie 1917-2017'.

Een aanrader is ook de **open dag van de Hoge Raad** op zaterdag 16 september. Geïnteresseerden zijn welkom om rond te lopen in het publieke deel van het gebouw. En men krijgt een inkijkje in het werk van de Hoge Raad: bezoek een korte lezing van raadsheer Ybo Buruma, ontmoet een raadsheer tijdens 'Meet the Judge', bekijk de nieuwe Hoge Raad-film of speel het raadkamer-spel!

Wat is jouw plan voor Nederland?

De Troonrede is van iedereen, voor iedereen. Maar als jij het voor het zeggen had, wat zou jij dan doen met Nederland? Wat is jouw plan? ProDemos organiseert dit jaar opnieuw 'Pimp de Troonrede', een schrijfwedstrijd voor iedereen die in Nederland iets wil veranderen.

Tijdens de finale maandagavond 18 september (bij ProDemos in Den Haag) dragen alle finalisten hun Troonrede voor. Een deskundige jury zal de Troonredes beoordelen.

Quote

”We hebben een democratie die een feest waard is. Het is goed om tijdens het Prinsjesfestival een week lang stil te staan bij alle aspecten van de democratie, van uiterlijkheden – zoals de hoedjes – tot inhoudelijke debatten en lezingen. In andere landen, zoals Turkije, zien we hoe zoiets vanzelfsprekends snel kan wegvallen. Des te meer reden om de democratie die we hebben te vieren.”

Gerdi Verbeet

Oud-voorzitter Tweede Kamer en Voorzitter van het Comité van aanbeveling Prinsjesfestival

PrinsjesKind in de 'Koninklijke'

De Koninklijke Schouwburg is op Prinsjesdag dé plek voor kinderen in de leeftijd van 3 tot 12 jaar. Op dinsdag 19 september opent de Schouwburg zijn deuren met een programma vol theater, Prinsjesdagspelletjes, de Kindertroonrede en meer. Ga op de foto in 'de Gouden Koets', kom in je mooiste kleren en vergeet je hoed niet!

De foyer wordt, in samenwerking met ProDemos, omgetoverd tot Kinderrijk waar kinderen vanaf 9.30 uur spelletjes kunnen spelen zoals politicologo, kroontje op kroontje af en Prinsjesdagbingo. Ook kan je kroontjes en hoeden knutselen en op de foto in bijvoorbeeld 'de Ridderzaal'. In het knusse zoldertheater is drie keer de voorstelling Zelluff (3+) te zien, van Garage TDI. En in de indrukwekkende grote zaal wordt om 11.00 uur de Kindertroonrede gepresenteerd. Dit jaar dachten de leerlingen van zes basisscholen uit Den Haag en omliggende steden na over 'wat zij zouden veranderen of wensen voor Nederland als zij het voor het zeggen zouden hebben'. Benieuwd naar de ideeën voor ons land door de ogen van kinderen, wees er 19 september dan bij!

En ook dit jaar opent de Koninklijke Schouwburg de deuren van de grote zaal om de echte Troonrede live te streamen op een groot scherm. Dus wees welkom en bekijk in koninklijke setting gratis de Troonrede 2017!

15 Vrijdag
september

Democratie in Woord en Beeld

Vrijdag 15 september wordt tijdens Democratie in Woord en Beeld de PrinsjesBoekenprijs 2017 uitgereikt voor het beste politieke boek en de PrinsjesFotoprijs 2017 voor de beste politieke foto.

PrinsjesFotoprijs

De PrinsjesFotoprijs werd eerder gewonnen door David van Dam (2014), Dirk Hol (2015) en door Bart Maat (2016). De prijs bestaat uit een oorkonde waaraan een geldbedrag van 2.500 euro is verbonden. De foto's die dit jaar kans maken om de PrinsjesFotoprijs te winnen, zijn te zien tijdens de PrinsjesFoto tentoonstelling in de Noenzaal van de Eerste Kamer. Dit jaar zijn er vijf foto's genomineerd. U kunt deze foto's zien op www.prinsjesfestival.nl

PrinsjesFoto Overzichtstentoonstelling

Ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van Prinsjesfestival is er van 12 tot en met 30 september een overzichtstentoonstelling te zien in het Haagse stadhuis. Een selectie van genomineerde en winnende Prinsjesfoto's van de afgelopen jaren wordt hier tentoongesteld.

PrinsjesBoekenprijs

De PrinsjesBoekenprijs is ingesteld om het belang van boeken over de nationale politiek te benadrukken en de kwaliteit ervan te helpen bevorderen. De prijs bestaat uit een oorkonde waaraan een geldbedrag van 2.500 euro is verbonden. Het gaat om non-fictieboeken die zijn verschenen tussen juli 2016 en juli 2017 waarin met tekst of beeld, of een combinatie daarvan, informatie wordt geboden over onderwerpen uit de landelijke Nederlandse politiek (zoals politieke actoren, thema's, processen en dergelijke) komen voor nominatie in aanmerking.

De genomineerden voor de PrinsjesBoekenprijs 2017 zijn: Ferdinand Grapperhaus met 'Rafels aan de rechtsstaat'; Tom van der Meer met 'Niet de kiezer is gek' en Joost Vullings met 'De kinderen van Pim'.

Volg Prinsjesfestival!

Onze website Prinsjesfestival.nl is geheel vernieuwd. Het is een overzichtelijk podium waarop je binnen enkele klikken de juiste informatie hebt gevonden. Je vindt er vooral veel informatie over het programma, de mogelijkheden om in te schrijven voor activiteiten en de grotere nieuwsberichten. Kijk voor alle informatie over het festivalprogramma op onze website

en volg ons op social media:

- > www.prinsjesfestival.nl
- > www.facebook.com/prinsjesfestival
- > www.twitter.com/prinsjesfestiva
- > www.instagram.com/prinsjesfestival

Dank aan

Ook overheden, bedrijven en instellingen dragen op uiteenlopende wijze bij aan Prinsjesfestival, waaronder: ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, stichting Boschuyzen, Fonds 1818, Eerste Kamer der Staten-Generaal, gemeente Den Haag, ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat, Rabobank Nederland, theaters Diligentia PePijn, Filmhuis Den Haag, Gemeentemuseum - Escher in het Paleis, Haagsch College, Haagse Hogeschool, Hoge Raad der Nederlanden, InHolland, Kloosterkerk, Koninklijke Schouwburg, Stichting Lucas Onderwijs, Stichting Marketing Den Haag, Stichting Marketing Haagse Binnenstad, Mauritshuis, ROC Mondriaan, Montesquieu Instituut, Nationale Toneel, Nederlands Instituut voor Meerpartijendemocratie, Internationaal perscentrum Nieuwspoor, Pathé Buitenhof, stichting Pers en Prent, Pulchri Studio, stichting Voortgezet Onderwijs Haaglanden, Theater aan het Spui, Haagse veilinghuis Venduehuis der Notarissen, Sociëteit De Witte, Universiteit Leiden Faculteit Governance and Global Affairs, VNO-NCW, Zuiderstrandtheater. Mediapartners van Prinsjesfestival zijn: Elsevier, Den Haag Centraal, NRC Handelsblad, Trouw en Omroep West. Quotes: Marloe van der Schrier, redactie Den Haag Centraal.

THEMA 2017

TIJD OM ELKAAR TE VINDEN

(POLARISATIE - PACIFICATIE 1917-2017)

Het volledige programma staat op www.prinsjesfestival.nl, aangevuld met informatie over activiteiten van onze partners in de festivalweek. Bijna alle evenementen zijn gratis toegankelijk. Wilt u een evenement bezoeken? U kunt zich aanmelden op onze website.

Programma

8 Vrijdag
september

20.00 • Nacht van de Dictatuur

9 Zaterdag
september

10.00 • PrinsjesFoto tentoonstelling, Eerste Kamer (tot 16.30 uur)

(Dag van de Democratie)

11 Maandag
september

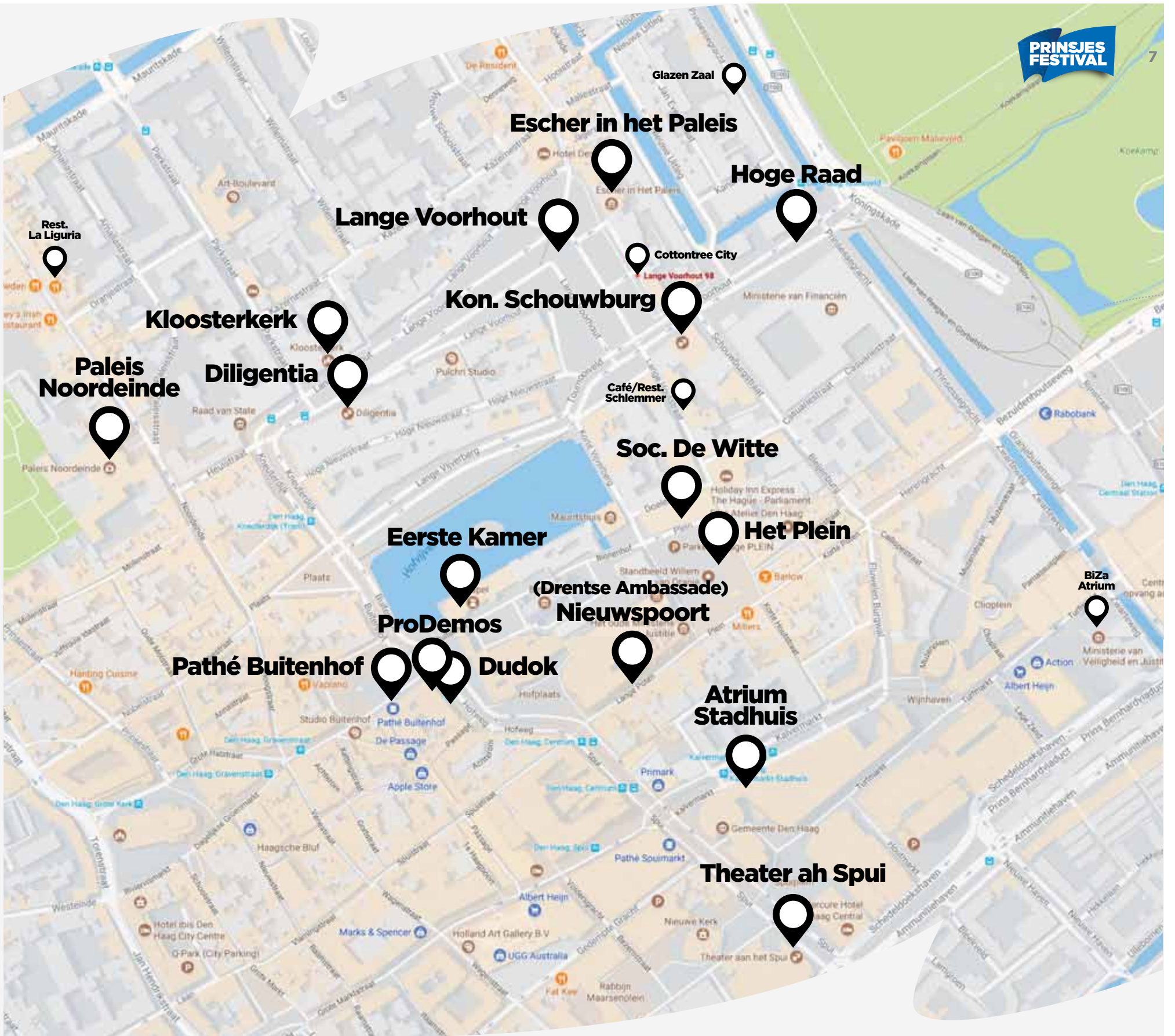
16.45 • Opening PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling, Atrium stadhuis Den Haag

12 Dinsdag
september

• PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
• Opening PrinsjesExpositie 2017, Escher in het Paleis

13 Woensdag
september

20.30 • PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
• PrinsjesPubquiz, Nieuwspoor

Prinsjesfestival 2017

14 Donderdag september

- PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
- PrinsjesDiner

- 12.30** • Prinsjesdag lunchconcert, het Plein
- 14.00** • Opening PrinsjesAmbassade van Drenthe, Nieuwspoor
- 16.30** • Opening Prinsjesfestival door Drentse PrinsjesDichter, Pathé Buitenhof
- Opening digitale overzichtsexpositie Inktspotprijs
- 19.00** • PrinsjesPrijsdiner van Drenthe, uitreiking PrinsjesPrijs 2017
- 19.00** • De Pauperband, het Plein

16 Zaterdag september

- PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
- PrinsjesDiner

- 10.00** • Open dag Hoge Raad, Korte Voorhout (tot 17.00 uur)
- 12.00** • Officiële start PrinsjesMarkt, Lange Voorhout
- 14.00** • PrinsjesWandeling, startpunt ProDemos
- 14.00** • Oefenshow Bereden Brigade Koninklijke Marechaussee, Lange Voorhout
- 15.00** • PrinsjesHatwalk, Lange Voorhout

18 Maandag september

- PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
- PrinsjesDiner

- 10.00** • Strandoefening voor het Kurhaus, Soldaat van Oranjestrand Scheveningen
- 12.00** • PrinsjesBelang, Glazen Zaal
- 14.00** • PrinsjesDebat, Ministerie van Binnenlandse Zaken
- 16.00** • PrinsjesForum, Hoge Raad
- 18.00** • Het Noordpoolorkest, het Plein
- 18.30** • Pimp de Troonrede, ProDemos
- 19.30** • PrinsjesLab, Nieuwspoor
- 20.15** • PrinsjesCabaret, theater Diligentia

15 Vrijdag september

(Internationale Dag van de Democratie)

- PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
- PrinsjesDiner

- 10.30** • Democratie in Woord en Beeld: uitreiking PrinsjesBoekenprijs en PrinsjesFotoprijs 2017, Plenaire zaal Eerste Kamer
- 12.45** • Montesquieu PrinsjesLezing, sociëteit De Witte
- 16.00** • PrinsjesRede, Kloosterkerk

17 Zondag september

- PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
- PrinsjesDiner

- 10.00** • Generale repetitie Prinsjesdag, Haagse binnenstad
- 11.30** • Bereden defilé Cavalerie Ere Escorte met paarden, Lange Voorhout
- 12.30** • Muzikale show, Lange Voorhout
- 13.00** • PrinsjesCabaret, theater Diligentia
- 16.30** • PrinsjesFilm, Pathé Buitenhof

19 Dinsdag september

(Prinsjesdag)

- PrinsjesFoto overzichtstentoonstelling
- PrinsjesDiner

- 09.30** • PrinsjesKind, Koninklijke Schouwburg
- 17.30** • PrinsjesBorrel, Theater aan het Spui
- 20.15** • PrinsjesCabaret, theater Diligentia

PrinsjesDiner uit Drenthe

Door Annerieke Simeone

Volgens insiders maken Jeroen (27) en Marleen Brouwer (30) van restaurant en hotel De Loohoeve in Schoonloo volgend jaar kans op een Michelinster. We vroegen het jonge echtpaar uit Drenthe naar hun ambities en natuurlijk naar het speciale PrinsjesDiner dat ze met drie Haagse restaurants voorbereiden.

't Schulten Hues, Oud Sluis, De Librije, geen gek cv hebben jullie.

Jeroen Brouwer: "We zijn ondertussen inderdaad wel gewend om op een bepaald niveau te werken. Na die ervaringen met sterrenrestaurants wisten we ook snel dat een eigen zaak ons doel was. Toen ik hier in oktober 2013 op mijn drietwintigste chef-kok bij De Loohoeve werd gaf ik dat te kennen aan de oude eigenaren. Die zagen het als een mooie kans. Vorig jaar maart zijn Marleen en ik de eigenaren geworden."

En hoe gaat dat dan tussen jullie twee? Je kunt toch moeilijk twee kapiteins op een schip hebben.

"In het begin hebben we de afweging gemaakt of we iemand tegen een monstersalaris aan de voorkant wilden zetten of dat we dat zelf zouden doen. We hebben voor het laatste gekozen. Marleen is iets charmanter en socialer dan ik, dus is zij nu de gastvrouw. Maar dat wil niet zeggen dat ze nooit meer in de keuken staat. Mijn vrouw is ontzettend goed in patisserie, die bereidt ze in de ochtend voor. Veel mensen begrijpen niet dat het kan, maar bij ons werkt het prima."

Als kok sta je uren en uren in de keuken, wat maakt dit vak zo leuk?

"Het is net als met jouw baan. Als journalist begin je met een leeg blad, ik met een leeg bord. Daarna bedenk je en creëer je iets. En hoop je dat de lezer, of in mijn geval de gast, tevreden is met het resultaat."

En ben je zelf ook meestal tevreden?

"We proberen er natuurlijk het maximale uit te halen. Je moet wel een drive hebben. Op de koksschool zaten zestig klasgenoten, aan het eind waren er nog maar een paar over. Marleen en ik wilden altijd de beste zijn. En nog steeds."

Deelnemende restaurants aan PrinsjesDiner 2017 zijn:

- Café Restaurant Schlemmer, U kunt zelf bij de verschillende restaurants reserveren.
- La Liguria,
- Cottontree City by Dimitri. Meer informatie: www.prinsjesfestival.nl

Sacha de Boer twitterde vorig jaar december dat jullie zeker een ster krijgen. Denken jullie dat zelf ook?

"De inspecteurs van Michelin zijn wel op bezoek geweest, maar die laten niks los. Als je ze vraagt of het lekker was, zullen ze altijd 'ja' antwoorden. De echte bevestiging krijgen we van sterrenchefs. Als zij na afloop naar ons toekomen en zeggen dat het een hoog niveau heeft, is dat een mooie erkenning. Een ster zou goed voor de zaak zijn."

Eten jullie zelf vaak bij sterrenzaken?

"Een beetje te vaak. De laatste keren bij tweesterrenrestaurants, zoals bij de Groene Lantaarn hier in Drenthe, dat is lekker dichtbij. Bij Bord'Eau in Amsterdam hebben we al drie keer gegeten. Bord'Eau is een mooi restaurant, het eten is gruwelijk lekker en de bediening is supervriendelijk. Dat laatste is ook fijn, een gastheer of -dame die gewoon een grapje maakt en niet na vijf minuten je water weer bijvult. Je wilt lekker eten, maar ook lekker zitten als je uit eten gaat."

Even over het PrinsjesDiner dat jullie met drie Haagse koks voorbereiden. Wat gaan we eten?

"We starten eerst met wat amuses en dan komt het voorgerecht, dat zijn verschillende bereidingen van tomaat met dragon. Als hoofdgerecht maken we boerderij-eend met miso, biet, appel en ui en als dessert geitenyoghurt met groene thee en bramen. Allemaal heel herkenbare producten, wij houden niet van te veel poespas."

Komen er ook ingrediënten van het Drentse land?

"Kijk, de chefs kopen natuurlijk niet hun spullen in Drenthe in, maar de ingrediënten die wij gebruiken kun je deels terug vinden op ons grondgebied. Wij kopen bijvoorbeeld onbespoten groente uit een buurtmoestuin. Voor het dessert gebruiken we Lady's Blue, een blauwschimmelkaas die we halen bij de biologische geiten- en kaasboerderij De Kruidenwei uit het plaatsje Nooitgedacht. De zuring die ook in het toetje zit, is een plantje dat hier groeit, daar maken we een mousse van. En de bramen, tja, het stikt hier van de bramen in Drenthe."

Is er nog een link met het festivalthema van dit jaar: Tijd om elkaar te vinden?

"Nou, niet per se, maar als je aan tafel zit met iemand is dat hét moment om elkaar aandacht te geven. Voor het PrinsjesPrijsdiner voor een select gezelschap in Nieuwspoort, zitten mensen aan een tafel van acht personen. Dan is het juist leuk om nieuwe mensen te leren kennen."

Over Prinsjesfestival

Prinsjesfestival viert het feest van de democratie. Dit meerdaagse festival omlijst Prinsjesdag met een boordevol programma dat voor elk wat wils biedt. Van debat en lezing tot politiek cabaret, een PrinsjesDiner of een dagje uit op het Lange Voorhout. Alle activiteiten werpen licht op de betekenis en werking van onze democratie en sluiten aan bij het thema van het festival dit jaar: Tijd om elkaar te vinden, polarisatie – pacificatie 1917-2017. Met dit thema sluit het festival aan bij het eeuwfeest van de pacificatie: het einde van jarenlange strijd over kiesrecht en onderwijsvrijheid.

Prinsjesfestival bestaat dit jaar vijf jaar en mag zich inmiddels een moderne traditie in Den Haag noemen. Met het festival verbinden we stad en land. Elk jaar geeft één provincie daar in het bijzonder invulling aan. In 2017 is dat Drenthe, die daarmee strategisch partner van het festival is. Vanuit de PrinsjesAmbassade laat Drenthe zien wat deze provincie voor Nederland in huis heeft.

Vrijwilligers

Prinsjesfestival draait op vrijwilligers, mensen die graag uitdragen dat het leven in een democratie een feest is. Positieve mensen in een wereld met veel

negatief nieuws. We zijn altijd op zoek naar mensen die een bijdrage willen leveren. Lijkt het jou leuk om mee te werken aan het festival? Laat het ons weten via info@prinsjesfestival.nl

Steun Prinsjesfestival

Prinsjesfestival is ondenkbaar zonder steun van begunstigers: Prinsjespartners en -vrienden. Die steun is onverminderd welkom. Het stichtingsbestuur komt dan ook graag in contact met mensen die dit ideële festival een warm hart toedragen. Meer informatie hierover is te vinden op www.prinsjesfestival.nl.

Ontdek Drenthe in Den Haag

De provincie Drenthe opent van 13 tot en met 18 september de Drentse ambassade in perscentrum Nieuwspoord. Hier tonen we de meest innovatieve kant van Drenthe. Natuurlijk laten we tijdens de week van de Drentse ambassade ook zien wat Drenthe nog meer te bieden heeft.

Ieder jaar krijgt één provincie een tijdelijke ambassade in de regeringsstad. Dit jaar is Drenthe aan de beurt. Tijdens de week voor Prinsjesdag is Nieuwspoord het hart van Drenthe. Vanuit deze Drentse ambassade worden onder meer netwerkbijeenkomsten georganiseerd, elk met een ander thema. Het toekomstgerichte bedrijfsleven, de grensverleggende agrarische sector, focus op ruimte en energie, en grensoverschrijdende samenwerking staan centraal. Er zijn bijzondere sprekers aanwezig. Vernieuwende ondernemers, toonaangevende wetenschappers en vertegenwoordigers van maatschappelijke en politieke organisaties vertellen hun verhaal. Tijdens de bijeenkomsten laten zij zien dat Drenthe een antwoord heeft op wereldwijde uitdagingen.

NETWERKBIJEENKOMSTEN

Vier netwerk- bijeenkomsten

Op donderdag en vrijdag zijn er vier netwerkbijeenkomsten in Nieuwspoord.

14 Donderdag
september

1 Regionale regie op ruimte en energie

De provincie Drenthe zet in op een energieneutraal Drenthe in 2050. Deze omschakeling heeft zichtbare en ingrijpende consequenties. Tijdens de bijeenkomst komen de noodzakelijke maatregelen, beschikbare ruimte en acceptatie door de samenleving aan de orde. Met bijdragen van onder andere voormalig leider van de PvdA Diederik Samsom en gedeputeerde van de provincie Drenthe Tjisse Stelpstra.

2 Groene economie

Wij zijn op weg naar een groene economie. Drentse bedrijven en onderwijsinstellingen lopen voorop in de ontwikkelingen op het gebied van biobased economy. In de bijeenkomst discussiëren we over kansen en bedreigingen in de transitie naar een groenere economie. Met bijdragen van onder andere hoogleraar Transitiekunde Jan Rotmans en gedeputeerde van de provincie Drenthe Henk Brink.

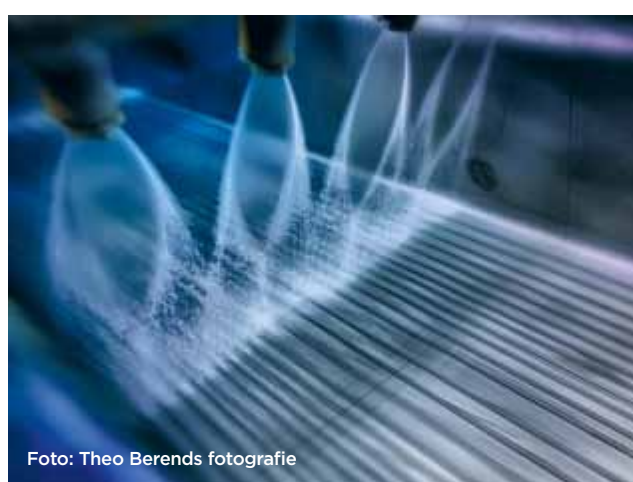

Foto: Theo Berends fotografie

15 Vrijdag
september

3 Landbouw van de toekomst

De Drentse landbouwsector behoort tot een van de meest innovatieve sectoren in de wereld. De provincie Drenthe investeert in landbouw en agribusiness, op een manier waar de natuur ook beter van wordt. In deze bijeenkomst verkennen we de toekomst van het landbouwbeleid. Met bijdragen van onder meer oud-minister van Landbouw Cees Veerman en oud-minister van Landbouw en commissaris van de Koning in Drenthe Jozias van Aartsen en gedeputeerde van de provincie Drenthe Henk Jumelet.

4 Grensoverschrij- dende arbeid

Grensoverschrijdend werken met Duitsland biedt kansen voor de regionale economie. In Drenthe hebben we hier al veel mooie voorbeelden van. In deze bijeenkomst delen we deze inspirerende voorbeelden en discussiëren we over wat er nog meer nodig is. Met bijdragen van onder andere schrijver Tommy Wieringa en gedeputeerde van de provincie Drenthe Cees Bijl.

RTV DRENTHE

rtv drenthe Studio Drenthe in Den Haag

Met een dagelijkse radio- en tv-uitzending komt de regionale omroep RTV Drenthe van 13 tot en met 18 september vanuit Nieuwspoord in Den Haag. Samen met de provincie Drenthe wordt er aandacht gevraagd voor actuele regionale thema's zoals landbouw, economie, natuur en milieu. Met de Drentse kamerleden en commissaris van de Koning Jozias van Aartsen bezoeken we de mooiste verborgen plekjes van Den Haag.

Kijk, luister en lees er alles over op www.rtvdrenthe.nl

Meer informatie? • www.drenthe.nl/ambassade
• ambassade@drenthe.nl • telefoon 0592 36 55 55

Maak kennis met innovatief *Drenthe*

Drenthe is innovatief. Daar vertellen we in onze Drentse ambassade graag meer over. Want we zijn trots op ons toekomstgerichte bedrijfsleven, onze innovatieve agrarische sector en onze koplopers op het gebied van energietransitie. En wat te denken van onze mogelijkheden als grensregio? Samenwerkingen met onder meer onze oosterburen en omliggende provincies leverden al veel mooie resultaten op. In Drenthe is het goed zaken doen!

Omdat we als provincie Drenthe veel samenwerken met de provincies Friesland en Groningen, organiseren we op maandag 18 september het Noordelijk event. Tussen 15.30 en 17.30 uur is het bedrijfsleven uit het noorden aanwezig om te laten zien hoe ondernemend de drie provincies zijn. Het Noordelijk

event wordt georganiseerd in samenwerking met VNO-NCW Noord en MKB-Nederland Noord. Tijdens deze netwerkbijeenkomst presenteren innovatieve ondernemers zich uit verschillende sectoren als healthy ageing, landbouw, digitalisering en energie in perscentrum Nieuwspoot.

Ondernemers op het Noordelijk event

Tijdens het Noordelijk event presenteren Noordelijke bedrijven in verschillende sectoren zich in Nieuwspoot.

- Health Hub uit Roden
- Grendel Games uit Leeuwarden
- MedMen BV uit Groningen

Healthy Ageing: een betaalbare gezondheidszorg en healthy lifestyle vragen om innovatieve oplossingen. Bedrijven uit Noord-Nederland leveren hieraan verrassende bijdragen.

- Watter uit Assen
- De Hippe Boerin uit Groningen

Toekomstgerichte landbouw: een gezonde en aantrekkelijke landbouweconomie is van groot belang voor een vitaal platteland. Er moet een nieuw evenwicht komen tussen de doelstellingen van de sector, de waarden van het landschap en de natuur en maatschappelijke wensen. Dit vraagt om een integrale aanpak met een nadrukkelijke rol van de regio in de uitvoering.

- DutchChain uit Groningen

Trends en digitalisering: Het noorden is dé proeftuin voor technologische ontwikkelingen. Laat u meenemen in de wereld van Blockchain en Internet of Things.

- Noordelijke Innovation Board
- Resato International uit Assen
- Holthausen BV Groep uit Hoogezand

Energietransitie: Noord-Nederland is de meest vooruitstrevende regio als het gaat om innovatieve energietransitie. Zo werken we onder meer vastbesloten aan een Groene Waterstof-economie.

- ASTRON uit Dwingeloo

Innovatie: Het Nederlands instituut voor radio-astronomie ASTRON is een van de leidende partners in het Square Kilometer Array project (SKA). SKA omvat de bouw van een grote radio-telescoop in Zuid-Afrika en West-Australië. Hiervoor richt ASTRON met haar partners in Noord Nederland een Science Data Centre in. Dat centrum zal ook een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de infrastructuur en ICT-diensten. Denk o.a. aan de 5G ontwikkeling en de energietransitie. Deze mondiale samenwerking geeft een grote impuls aan de Nederlandse maakindustrie en ICT-bedrijven.

Quote

“Als burgemeester van Den Haag was ik betrokken bij de eerste editie van Prinsjesfestival, nu wil het wonderlijke toeval dat ik waarnemend commissaris van de Koning ben in Drenthe, de provincie die dit jaar deel uitmaakt van de organisatie. Het is een mooie manier om inhoudelijke thema's die spelen in Drenthe op de kaart te zetten op het Binnenhof - zoals innovatie van de landbouw, groene economie, energietransitie en grensoverschrijdende samenwerking.”

Jozias van Aartsen

Voormalig burgemeester Den Haag, nu waarnemend commissaris van de Koning in Drenthe

Drie Drentse ondernemers aan het woord

Tijdens het Noordelijk event presenteren innovatieve ondernemers uit Groningen, Friesland en Drenthe zich. Ze houden zich bezig met bijvoorbeeld kringlooplandbouw, hebben innovatieve ideeën rondom het thema 'gezond ouder worden' of zetten zich in voor een circulaire economie. Drie ondernemers aan het woord over ondernemen in Drenthe en over doen. Want doen zit in onze natuur.

'Al doende circuleren'

Alex van Oost

Kwartiermaker
Noordelijk
Innovatielab
Circulaire
Economie (NICE)

"Een circulaire economie vraagt een andere manier van denken: van bezit naar gebruik en van afschrijving naar hergebruik. Met NICE zorgen wij ervoor dat bedrijven, overheden en initiatiefnemers uit het Noorden een plek hebben om potentiële business cases in de praktijk te delen met jong talent; samen al doende leren.

Studenten van verschillende signatuur, van vmbo tot wo-niveau, worden op onze leerwerkplekken opgeleid tot jonge circulaire professionals.

Zij vormen het kloppend hart van NICE, en zijn de versnellers van de circulaire economie van morgen."

'Duw in de rug voor nieuwe ontwikkelingen en technologieën'

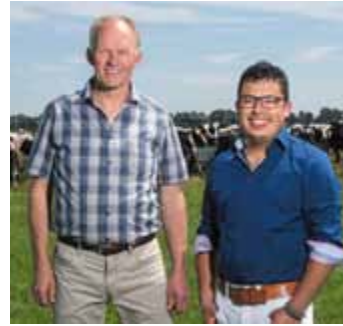

Jurryt Vellinga

Ondernemer in de
Health Hub, Roden

"In de Health Hub houden we ons onder meer bezig met healthy ageing. Kennisinstellingen en bedrijven werken hier samen aan innovatieve medische technologieën. Er bestaan samenwerkingsverbanden op papier, die vaak goed bedoeld zijn, maar waar weinig uit komt. Dit is geen halfslachtig samenwerkingsverband, maar een serieuze inspanning om meerwaarde te creëren. Je motiveert elkaar en deelt kennis. Er ontstaan zo projecten die anders niet waren ontstaan. Dat kan doordat hier een cultuur van 'Ja, mits..' in plaats van 'Nee, tenzij..' heerst. Zo'n instelling is een duw in de rug voor alles en iedereen die te maken heeft met nieuwe ontwikkelingen en technologieën."

'We moeten zuinig op de bodem zijn'

Bouke Meijer en Roy Meijer

Melkvee- en
educatiebedrijf
Meijer in Witteveen

"Kringlooplandbouw. Het klinkt ingewikkelder dan het in werkelijkheid is. In deze vorm van landbouw staat de bodem centraal. Een gezonde bodem zorgt namelijk voor gezonde voeding, een gezonde koe en goede mest. Deze mest zorgt weer voor een optimale bodem. Belangrijk, want de bodem is ook een stuk vermogen van ons bedrijf. Daar moeten we zuinig op zijn. Het probleem is dat wij op dit moment meer nutriënten onttrekken van onze bodem, dan wij aanwenden.

Kortom, wij mergelen onze bodem uit! Onze kringloopwijzer toont dit aan. Op ons gezonde bodemleven zijn wij trots. Zo lang wij niet het te kort aan nutriënten mogen aanvullen middels evenwichtsbestemming, dan kan er over tientallen jaren niet meer geboerd, gewoond of gewerkt worden op deze gronden. De bodem gaat daardoor langer mee, mits ze genoeg voedsel krijgt. Aandacht hiervoor is belangrijk voor de toekomst van de landbouw."

Culinair Drenthe

Lees alles over het speciale menu van Drentse topchefs in Haagse restaurants op pagina 8 van deze krant. Donderdag 14 t/m dinsdag 19 september.

ACTIVITEITENOVERZICHT

Maak kennis met Drenthe

Tijdens Prinsjesfestival in de week voor Prinsjesdag is er veel te doen. Ontdek, proef en beleef Drenthe in het centrum van Den Haag.

Muzikaal programma

De optredens van De Pauperband en het Noordpoolorkest maken van uw avond een muzikaal uitje.

De Pauperband > Donderdag 14 september vanaf 19.00 uur - Plein, Den Haag

Theaterspektakel Het Pauperparadijs is inmiddels een begrip. De muziek van De Pauperband speelt een belangrijke rol. Verwacht geen musicalachtige popsongs. Onder begeleiding van LAVALU rockt De Pauperband Drenthe naar u toe.

Het Noordpoolorkest > Maandag 18 september vanaf 18.00 uur - Plein, Den Haag

Zet 42 ongetemde strijkers en houtblazers bij elkaar die allen uit het noorden komen. Het resultaat: alles behalve klassieke muziek. Met optredens van de Haagse zangeres Bella Hay en het Drentse duo Tangerine.

Doen

zit in onze natuur

'Om te kunnen innoveren heb je betrokken partners nodig'

"Ik wilde van kinds af aan al boer worden. Je werkt met de seizoenen, kurt je eigen tijd indelen en bent op en top ondernemer. Het geeft mij de vrijheid om ook andere leuke dingen aan te pakken, zoals de energieopslag die we op het bedrijf hebben."

"Boeren doe je niet alleen voor jezelf, maar ook voor de volgende generatie. Duurzaamheid vind ik belangrijk. De landbouw in Drenthe heeft in de laatste jaren een enorme vooruitgang geboekt. Op het gebied van schaalvergroting, maar ook als het gaat om innovatie en duurzaamheid. Zo had ik in 2016 de eerste Broedplaats Veldleeuwerik in Nederland. Heel veel mensen kennen de stichting

nog niet, maar er zijn al zo'n 400 Nederlandse boeren bij aangesloten. Samen hebben we enorme stappen gemaakt. Mensen roepen vaak van alles over de landbouw, maar weten er eigenlijk weinig van. Op de broedplaats vertellen we wat we doen."

"Innoveren is ook de reden waarom ik met zonne-energie ben begonnen. Op het bedrijf hebben we 1050 zonnepanelen. De energie slaan we op in een grote accu: een zeecontainer vol met batterijen. Mijn bedrijf draait volledig op deze accu. Ik was de eerste agrariër in Nederland met zo'n systeem. Om innovaties voor elkaar te krijgen moet je een beetje eigenwijs zijn. We hebben een half miljoen

geïnvesteerd in een onbewezen techniek, maar inmiddels staan er kopieën in Brabant en in Zuid-Holland. Niet alleen Drenthe heeft er baat bij, maar heel Nederland. Ik hou wel van een beetje pionieren. Als je de kans krijgt om je bedrijf beter, efficiënter of eenvoudiger te leiden, moet je dat gewoon doen. Daarvoor heb je wel betrokken partners nodig. De provincie Drenthe is daar één van."

Jan Reinier de Jong
Akkerbouwer Broedplaats Veldleeuwerik

PrinsjesMarkt

Zaterdag 16 september - 12.00 tot 18.00 uur
- Lange Voorhout, Den Haag

Op het Lange Voorhout is een markt te vinden met een grote verscheidenheid aan kraampjes. Aan de hand van deze Drentse ondernemers en producten ontdekt u het ware Drenthe.

Op de markt ontvangt u ook een speciaal boekje met coupons. De informatie en de kortingsbonnen in het boekje maken uw toekomstig bezoek aan Drenthe nóg leuker.

- **Schaapskuddes Drenthe**

Maak kennis met een echte Drentse herder en kom meer te weten over dit bijzondere beroep!

- **Teff Volkoren**

Teff is het oudste graan ter wereld. Glutenvrij, volkoren en dus vezelrijk. In Nederland wordt er op maar drie plekken Teff verbouwd. De Kleine Baander in Hijken is daar één van.

- **Royal Goedewaagen**

Royal Goedewaagen in Nieuw-Buinen maakt al meer dan 400 jaar met passie aardewerk, keramiek en Delfts Blauw.

- **Maallust**

Sinds 2011 wordt er in de vroegere graanmaaldery van Veenhuizen op ambachtelijke wijze bier gebrouwen.

- **Kaaslust**

Ambachtelijk bereide kaas. Gemaakt in de voormalige zuivelfabriek van Veenhuizen.

- **Slagerij Bouwman**

Een ambachtelijke slagerij uit Zuidwolde. Terug te zien in hun zelfgemaakte worst, salades en maaltijden.

- **Koffielust**

Vers gebrande koffie uit een kleine koffiebranderij uit Veenhuizen.

- **DrentsGoed**

DrentsGoed is hét keurmerk voor Drentse streekproducten. Bijzondere producten van Drentse bodem. Fruitbedrijf Landwinkel Goense uit Marswijksoord is de grootste producent van DrentsGoed Streekproducten.

- **Westerzwam**

Westerzwam in Wapserveen kweekt oesterzwammen op het koffiedik van restaurants en verkoopt de paddenstoelen aan hen terug.

- **Wijngoed Havelte**

Op Wijngoed Havelte staan zo'n 2300 wijnplanten. Per jaar produceren zij zo'n 1500 tot 2000 flessen wijn.

- **VVV Drenthe**

De Toeristische Informatie Punten in Drenthe zijn te herkennen aan hun rode vlag. Wilt u wat weten over Drenthe? Dan bent u hier aan het juiste adres.

Ontdek Drenthe in Den Haag

Bovenstaande evenementen maken deel uit van het programma rondom de Drentse ambassade in Den Haag. Voor de vijfde keer wordt dit jaar het Prinsjesfestival georganiseerd, hét feest van de democratie. De provincie Drenthe is partner en opent tijdens het festival de Drentse ambassade in perscentrum Nieuwspoor.

Samenwerkingspartners:

Beleefplein

Zaterdag 16 september - 12.00 tot 18.00 uur
- Lange Voorhout, Den Haag

Bekijk in een ouderwetse slaapkooi een film-
pje over het Gevangenis­museum in Veenhuizen en de Koloniën van Weldadigheid, wandel door dierenpark Wildlands met behulp van een virtual reality-bril of loop tegen de Steenmannen op. Op het Beleefplein krijgt u een indruk van een aantal Drentse attracties, musea en bezienswaardigheden, zoals Wildlands, het Hunebedmuseum, het Drents Museum, Geopark de Hondsrug, het Gevangenis­museum, de Koloniën van Weldadigheid en Astron.

OpFietse

Drenthe is dichterbij dan u denkt! Het is zelfs prima te doen op de fiets. Dat bewijst een grote groep Drentse ondernemers. Hun fietstocht vanuit de mooiste fietsprovincie van Nederland eindigt op zaterdag 16 september tijdens de PrinsjesMarkt op het Lange Voorhout in Den Haag.
www.opfietsenaardenhaag.nl

Welkom Toen Welkom Nu

Herinner jij het je nog? Het uitstapje aan de Haagse Buitenschool in Wilhelminaoord tijdens de basisschooltijd? Beleef het opnieuw en breng een bezoek aan de Koloniën van Weldadigheid en alle andere unieke parels in Drenthe.

Drenthe doet wat met je!

drenthe.nl/kolonien

Drenthe

Quote

” Ik vind het een geweldig goed idee dat er elk jaar een andere provincie betrokken wordt bij Prinsjesfestival en zich zo kan presenteren in Den Haag. Dat voegt echt iets toe. Op een of andere manier is de reis vanuit de Randstad naar de provincie ver, terwijl dat andersom heel erg meevalt. Tijdens het eerste Prinsjesfestival was er een Friese ambassade aan de Haagse Sophialaan, waar de Friezen elke dag hun vlag hesen. ”

Reinildis van Ditzhuijzen

Historica, schrijfster en consul van Fryslân tijdens Prinsjesfestival in 2013

